

Zuzana Hornichová, Odras Maloasijské katastrofy a vyhnání sudetských Němců z Československa v řecké a české literatuře, Ústav řeckých a latinských studií, FF UK 2023, 48 s.

Zuzana Horichová vystudovala francouzštinu pro překlad a tlumočení a novořecký jazyk a literaturu. Ve své bakalářské práci se pečlivě drží struktury navržené v zadání, až polovinu rozsahu své práce věnuje historickým událostem, přičemž čerpá z historiografie pojednávající o tzv. maloasijské katastrofě na straně jedné a literatury věnující se odsunu/vyhnání Němců z Československa po druhé světové válce na straně druhé. Dále se od str. 20 zabývá přehledem beletristické literatury, která se obou událostí tím či oním způsobem dotýká, od str. 30 se pak zaměřuje na interpretaci vybraných děl a od str. 40 celkem na třech stranách na srovnání dvou románů (Ματωμένα χώματα, 1962) autorky Dido Sotiriu a (Vyhnání Gerty Schnirch, 2009) od Kateřiny Tučkové.

Práce je po formální stránce vypracovaná velmi přehledně a přesně včetně citací a poznámek pod čarou. Překlepy či jiné formální nedostatky se v ní – snad až na český přepis z alfabety např. meghali idea či u jména M. NIKOLOPOULU v bibliografii – nenacházejí. V uvedených případech se beztak jedná o vliv francouzštiny, tj. západní konvence pro přepisování z novořečtiny. Pro práci určenou pro české prostředí se nicméně bylo třeba držet českého úzu. Také jazyková úroveň zpracování je výborná; text plyne souvisle, nelze rozeznat vliv stylisticky různých autorů, českých či cizojazyčných. V neposlední řadě bych ráda vyzdvihla právě bohatou bibliografii, s níž diplomantka pracovala, již jistě předcházela poctivá rešerše.

Za problematické však považuji samotný výběr tématu a přínos práce. Sama autorka přiznává, že: Tyto dvě události [odsun Němců a maloasijská katastrofa] mezi sebou na první pohled nemají žádnou přímou souvislost. Nicméně při bližším pohledu na ně můžeme najít určité podobnosti. Kromě faktu, že důsledkem obou dvou událostí byl nedobrovolný odsun určité skupiny „nemístního“ obyvatelstva, může být společným bodem i jejich dopad na vývoj literatury, ať už řecké či české.“ (Viz 2.2.7 Vliv historie na literaturu). Jde však o obecné pravdy typu „Literatura není jen umění samo pro sebe, je pevně spjatá s tím, co prožíváme a co se děje kolem nás.“ Skutečnost, že v případě Československa těmi vyhnanými byli Němci, nikoli Češi by si pak zasloužila alespoň krátkou zmínku věnovanou německé literatuře věnované odsunu.

Dále u výběru srovnávaných děl nenacházím vysvětlení, proč si vybrala právě Dido Sotiriu a Kateřinu Tučkovou, ačkoli se jistě nabízí i jiné tituly či autoři. V závěrečném srovnání je nicméně naznačen metodologický postup vytváření příběhu u obou autorek čili jakýsi oběma společný jmenovatel: „Důležitým aspektem obou děl je i způsob, jakým se příběh založený na reálných událostech rozhodly obě autorky vyprávět. Oba příběhy jsou vyprávěny skrze někoho jiného, tudíž nejde o záznam vlastních

prožitků autorek. [...] Důvod proč se tak obě autorky rozhodly, je ten, že skrze fiktivního hrdinu (ačkoli může být inspirován reálnou osobou) se osobní prožitky stávají obecnější.“ Vedle určení výběru srovnávaných děl by bývalo vhodné začlenit do práce také rozšířený medailon obou autorek, případně ohlas doma i ve světě, víme-li, že se obě knihy dočkaly několika vydání, literárních cen a cizojazyčných překladů.

V přehledové literatuře také postrádám jméno významné socioložky a spisovatelky Aleny Wágnerové, brněnské rodačky žijící v Německu, která se k tématu odsunu českých Němců opakovaně vrací, jako např. ve svých knihách *Neodsunuté vzpomínky: Česká zkušenost pohraničí* nebo *A zapomenuti vejdemo do dějin...* Právě ta mohla být důležitým zdrojem české i německé reflexe. V této souvislosti mohlo být též zmíněno jméno prof. Ingeborg Fialové z Univerzity Palackého, která se zasloužila o zmapování německy píšících autorů na území Československa a kteří se podíleli na utváření naší literární kultury, jejichž násilným odsunem jsme o tuto část identity přišli.

Naopak a jen jakožto zástupce nejvýznamnějších světových literátů mohl být v úvodu k obecné literární části vedle ostatních zmíněn také Ernest Hemingway, jenž jako svědek událostí v Malé Asii tyto reflektoval v několika titulech.¹ Tím by bývalo bylo v práci doloženo, že maloasijská katastrofa měla celosvětový ohlas oproti „lokálnímu“ střeoevropskému vnímání německého odsunu.

Mám za to, že vůbec nejobtížnější na celé práci bylo, jak téma vlastně uchopit a dojít k nějakému závěru, aniž bychom se uchýlovali k obecným proklamacím či klišé: „Společným znakem obou děl je fatální vliv historických událostí na životy hlavních hrdinů,“ je řečeno v závěru. Dále diplomantka uvádí: „Obě díla rovněž ve větší či menší míře odmítají princip kolektivní viny, který byl u obou nešťastných událostí uplatňován na základě národnosti či náboženské příslušnosti. V obou románech najdeme důkaz o tom, že před začátkem války (ať už první světové války v díle Dido Sotiriu či druhé světové války v románu Kateřiny Tučkové) tyto aspekty života lidské vztahy tolik neovlivňovaly.“

Vyzdvihují prosté zjištění odmítání principu kolektivní viny jakožto společného postoje jinak odlišných autorek. V literárním ale i v obecném vnímání obou událostí se jedná o nový či odlišný postoj k událostem. Škoda, že to diplomantka dále nerozvedla.

O kultivovanosti projevu a zralosti Zuzany Hornychové včetně schopnosti zpracovat sekundární literaturu nelze pochybovat. Práce však z literárně-vědného pohledu nebyla zcela naplněna, chybí jí pevnější literární rámec. Proto navrhuji hodnocení **velmi dobře**, při výborné obhajobě připouštím možnost známky výborně.

Pavlína Šípová

¹ Např. 'They all made peace – what is peace?', *The Little Review*, 9 (Spring) 1923; On the Quai at Smyrna. In: Hemingway E (ed.), *In Our Time*, New York, Ch.S. S., 1958; *Selected Letters*, 1917–1961, New York, Ch. S. S., 1981.